

Uvodna beseda k letnemu poročilu o konkurenci za leto 2021

Margrethe Vestager, izvršna podpredsednica in komisarka za konkurenco

Na žalost smo v letu 2021 še vedno čutili posledice pandemije, tako za naše zdravje kot v gospodarstvu. Ravno se je zdelo, da se razmere normalizirajo, ko je februarja 2022 svet pretresel še en šok – tokrat ruski vdor v Ukrajino. Evropska unija je združeno podprla in še vedno podpira ukrajinsko ljudstvo in vlado, in sicer z naložitvijo sankcij proti Rusiji in zagotavljanjem pomoči tam, kjer je potrebna. Vendar se ob izgubi človeških življenj in ogromnem obsegu fizičnega uničenja močno krči tudi ukrajinsko gospodarstvo.

Ker je posledice konflikta čutili tudi v gospodarstvu EU, je Komisija hitro posredovala za ublažitev učinka. Sprejela je začasni krizni okvir za državno pomoč, da bi omogočila potrebno vladno podporo podjetjem, hkrati pa ohranila celovitost našega enotnega trga. Sprejetje tega okvira le mesec dni po začetku vojne ponazarja, kako je mogoče politiko varstva konkurence uporabiti za hiter odziv na potrebe, nastale zaradi zunanjih gospodarskih pretresov.

Komisija je leta 2021 znatno napredovala pri pregledu ključnih uredb, smernic in obvestil, da bi zagotovila, da še naprej ustrezajo svojemu namenu. Med vidnejšimi dosežki je Komisija po javnem posvetovanju v letu 2021 glede osnutka revidirane uredbe o skupinski izjemi za vertikalne sporazume in vertikalnih smernic maja 2022 sprejela novo uredbo in nove smernice. Uredba o skupinski izjemi za vertikalne sporazume pod določenimi pogoji izvzema sporazume med podjetji, ki so dejavna na različnih ravneh proizvodne ali distribucijske verige. Pravila določajo varen pristan, kar pomeni, da za nekatere sporazume velja skupinska izjema. V novih pravilih je določba glede varnega pristana prilagojena, tako da ni niti preveč velikodušna niti preozka.

Leto 2021 je bilo produktivno tudi z vidika nadzora državne pomoči. Komisija je sprejela uredbo o razširitvi področja uporabe uredbe o splošnih skupinskih izjemah in objavila smernice za podnebje, varstvo okolja in energijo. Prav tako je sprejela tudi revidirano sporočilo o državni pomoči za pomembne projekte skupnega evropskega interesa in revidirano sporočilo, ki določa smernice za državno pomoč za spodbujanje naložb tveganega financiranja.

Komisija je skupaj s Svetom in Evropskim parlamentom vložila veliko prizadevanj za sprejetje akta o digitalnem trgu. Z vidika nadaljevanja zakonodajnega dela je Komisija zakonodajni predlog predložila decembra 2020, politični dogovor med sozakonodajalcema pa je bil dosežen že marca 2022. To je zelo hitro za pogajanja in dogovarjanje o tako pomembnem zakonodajnem aktu.

Še en pomemben dosežek v tem letu je bila priprava predloga uredbe o tujih subvencijah, ki izkrivljajo notranji trg. Z uredbo bi Komisija pridobila nova pooblastila za preiskovanje tujih subvencij podjetjem, dejavnim v EU, in po potrebi sprejetje ukrepov za povrnitev škode. To bo pomembno orodje za doseganje „konkurenčnosti s pravičnostjo“.

Tudi na področju izvrševanja je bilo veliko storjenega. Komisija je ob doslednem spoštovanju veljavnih zdravstvenih protokolov izvedla številne inšpekcijske preglede na področju kartelov in monopolov.

Kar zadeva monopole je Komisija podjetjem, ki so bila udeležena v kartelu na trgu tehnologije čiščenja dušikovih oksidov za dizelske avtomobile, naložila globe v višini 875,2 milijona EUR. Družbi Apple je izdala obvestilo o nasprotovanju, v katerem je začasno ugotovila, da je družba zlorabila svoj prevladujoči položaj za distribucijo aplikacij za pretakanje glasbe prek svoje trgovine App Store. Še

naprej je preiskovala tudi družbe Amazon, Facebook in Google ter farmacevtske izdelke in potrošniško blago.

Dejavnosti združevanja so se nadaljevale enakomerno. Komisija je sprejela 396 sklepov (v primerjavi s 352 leta 2020) in posredovala v 14 primerih. Več predlaganih transakcij je bilo po opravljenih poglobljenih preiskavah odobrenih na podlagi zavez, družba Danfoss je na primer tako pridobila družbo Eaton Hydraulics, družba EssilorLuxottica pa kupila družbo GrandVision na trgih izdelkov za oči (sončna očala, leče in okviri).

V letu 2021 je Komisija odobrila več ukrepov državne pomoči, namenjenih podpori zelenemu prehodu EU. Mednje spada na primer 18 ukrepov v podporo energiji iz obnovljivih virov in sedem ukrepov za podporo čisti mobilnosti. Komisija je sprejela tudi sklep, s katerim je odobrila drugi pomembni projekt skupnega evropskega interesa v zvezi z baterijami. Začasni okvir za ukrepe državne pomoči, sprejet leta 2020, je leta 2021 ostal v veljavi in je bil dvakrat prilagojen spreminjajočim se gospodarskim razmeram. Komisija je leta 2021 na podlagi začasnega okvira sprejela 514 sklepov. Februarja 2021 je polno zaživel mehanizem za okrevanje in odpornost. Z njim se od februarja 2020, ko se je začela pandemija COVID-19, do 31. decembra 2026 financirajo reforme in naložbe v državah članicah. Mehanizem podpira javne naložbe in reforme v državah članicah ter jim pomaga odpravljati gospodarske in socialne posledice koronavirusne pandemije in olajšati gospodarsko okrevanje ter zeleni in digitalni prehod. Države članice so za pridobitev neposrednih sredstev in posojil v okviru mehanizma Komisiji predložile načrte za okrevanje in odpornost. V letu 2021 je nadzor državne pomoči olajšal izvajanje navedenih načrtov, da bi se zagotovila njihova združljivost s pravili o državni pomoči. Da bi bil ta postopek lažji, je Generalni direktorat za konkurenco objavil praktična navodila za države članice v zvezi s priglasi tvami državne pomoči v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, državam članicam pa med postopkom tudi sicer pomagal.

Konkurenčni trgi in dobro delujoč enotni trg so vedno pomembni, še pomembnejši pa postanejo v času kriz in velikih sprememb. Če naj bo naše okrevanje trajnostno in odporno in če želimo uresničiti ambiciozno agendo za zeleno in digitalno prihodnost, potrebujemo cenovne signale, konkurenčno energijo in sveže poglede, ki jih lahko zagotovijo konkurenčni in dobro delujoči trgi. Politika varstva konkurence, ki jo je EU izvajala v letu 2021, je znatno prispevala k tem ciljem, s pregledom in posodobitvijo našega pravilnika pa zagotavljamo, da bo tako tudi v prihodnjih letih. Z gotovostjo lahko v prihodnje pričakujemo le eno – pojav nepričakovanih dogodkov, v katerih se bomo najboljše izkazali s prožnostjo, prilagajanjem in reformami. S temi prijemi se bomo lahko brez oklevanja spoprijemali s prihodnjimi izzivi.